

платоспроможності перед постачальниками. Відповідна фінансова політика здійснює вплив і на нормативні значення показників фінансової стійкості.

В умовах неможливості використання зовнішніх фінансових ресурсів, фінансова стійкість та ліквідність підприємств суттєво зростає, оскільки вони вимушені працювати за рахунок власних коштів. В свою чергу, ті підприємства які не мають власних ресурсів, не зможуть функціонувати на ринку, що не передбачає товарних чи фінансових доступних кредитів.

Література

1. Гріщенко І. В. Оцінка показників фінансової стійкості підприємства. *Перспективи розвитку фінансово-економічного простору України: зб. наук. праць*. Вінниця, 2020. С. 208–211.
2. Чемчикаленко Р. А., Сукрушева Г. О., Ткаченко А. Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 27. С. 350–354. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/56.pdf.
3. АСС. Ведення бізнесу під час війни в Україні. 2022. URL: <https://chamber.ua/ua/news/rezultaty-ostannoho-opytuvannia-palaty-87-kompaniy-chleniv-hotovi-aktyvno-doluchatsya-do-vidbudovy-ekonomiky-ukrainy-pislia-viyny>.
4. Денисенко М. П. Заходи покращення фінансового стану підприємства у учасних умовах господарювання. *Економіка і держава*. 2019. № 12. С. 61–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.6>.

УДК 330.675

*Баланенко В. О., студентка групи БМНск-21
науковий керівник Вартанова О. В., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Актуальність теми. Важливу роль у прийнятті рішень, за переконанням поведінкових економістів, відіграє поняття справедливості. Люди готові утримуватися від матеріальних благ, щоб підтримувати те, що сприймається як справедливий розподіл ресурсів. Разом з тим, вони згодні нести персональні витрати, щоб покарати того, хто порушує основні правила справедливості, не тільки коли це стосується їх особисто, але й коли від цієї несправедливості страждає хтось інший.

Компанії, які порушують норми справедливості, можуть зіткнутися зі споживчим бойкотом, що, в свою чергу, змусить їх повернути ціни до задовільного рівня. Крім того, свою роль грає загострене почуття справедливості, коли мова йде про розмір зарплати. Воно може вплинути на рівень виплат на ринку праці шляхом співставлення між різними групами працівників. Важко досягти прийняттого рівня скорочення номінальних виплат (поточний рівень зарплати є заданою контрольною точкою, нижче якої люди опускалися не згодні), легше затвердити підвищення зарплати, яке було б нижчим за інфляцію, хоча це тягне за собою скорочення зарплати в реальному вираженні.

Проблематика та особливості прийняття управлінських рішень була актуальною завжди у всі часи від стародавніх до сучасності. Сучасні технології мають суттєвий вплив на розвиток менеджменту в цілому та на сферу прийняття управлінських рішень. А для того щоб ефективно функціонувала будь-яка організація, а саме досягалися поставлені цілі, мають прийматися виважені, оптимальні, раціональні управлінські рішення, незалежно від того чим замається об'єкт управління. Таким чином дослідження існуючих технологій менеджменту в частині управлінських рішень набуває актуальності на сучасному етапі. Аналіз останніх досліджень та публікацій

Необхідно пам'ятати, що мало мати висококваліфікований, творчий, новаторський персонал, їм ще потрібно вміло та ефективно керувати. Працівників необхідно постійно навчати нововведеннями, контролювати. Все це потрібно

виконувати керівникові будь-якого підприємства чи організації, фахівцям підрозділів системи управління персоналом. Саме тому прийняття управлінських рішень є дуже важливою частиною управлінської системи, бо ефективне та правильне рішення – це головний продукт праці керівника.

В сучасній науковій літературі проблемам та особливостям прийняття управлінських рішень приділена належна увага. Значний внесок у розробку і вирішення проблематики теорії управлінських рішень внесли вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, П. Друкера, Крейнер С., Коттер Дж., Колпаков В.М. та інші. Однак, із посиленням ролі управлінських рішень в умовах науково-технічного прогресу та зростанням кількості наукових праць в даній сфері, виникає потреба дослідження особливостей прийняття управлінських рішень в технології сучасного менеджменту. Теоретичною базою стали праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, що присвячені питанням ефективного управління персоналом та розвитком сучасного підприємства: В.І. Дериховської, К.Т. Джурабаєва, М.С. Дятлова, В.А. Євтушевського, А.Т. Зуб, О.А. Іванова.

Формування управлінського рішення відбувається поетапно. Підходи різних авторів до конкретизації та визначення послідовності стадій прийняття управлінських рішень в основному не суперечливі і відрізняються один від одного, мабуть, числом етапів, що виділяються, і редакцією їх опису. На наш погляд, найбільш раціональним підходом до визначення послідовності етапів прийняття рішень є (рис. 1):

1. Постановка проблеми.
2. Формулювання обмежень та критеріїв прийняття рішень.
3. Визначення альтернатив.
4. Оцінка альтернатив.
5. Вибір альтернативи.
6. Реалізація рішення
7. Контроль за виконанням [3].

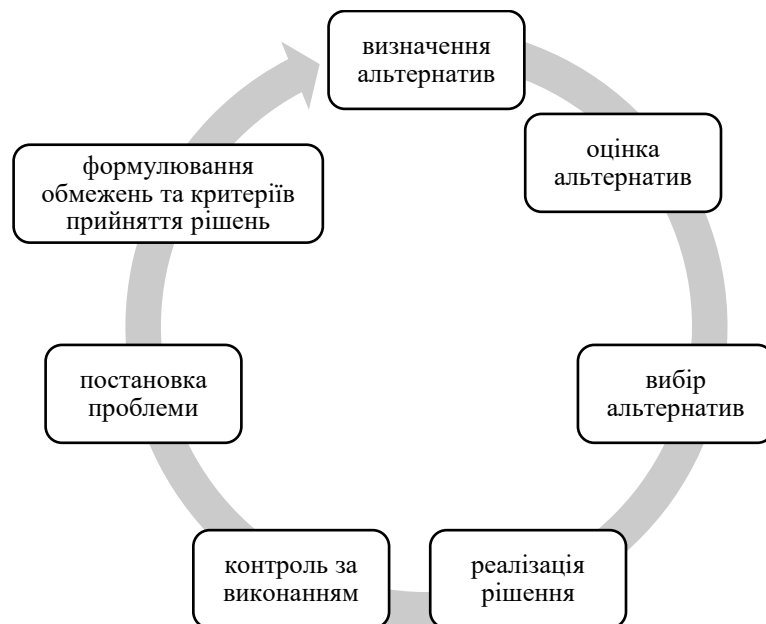

Рис. 1. Етапи прийняття рішень

Індикатор «ефективність управлінського рішення» відбиває найважливішу його характеристику. Аналіз наявних у науковій літературі різних визначень цього показника показує, що їх поєднує однозначність розуміння його суті. Так наприклад:

- економічна ефективність сприймається як співвідношення отриманих результатів до витрат, витрачених розробку і реалізацію цього управлінського рішення;

- ефективність управлінського рішення можна визначити як співвідношення досягнутих результатів та витрачених на це ресурсів;

- основним критерієм ефективності управлінського рішення є ставлення отриманого внаслідок його реалізації ефекту, вираженого показником ступеня досягнення мети, до величини витрат на розробку та здійснення рішення [4]. Найбільш повним, з погляду, є таке визначення: під ефективністю управлінського рішення розуміють ставлення ступеня досягнення поставлених цілей до сукупності тимчасових, людських, фінансових та інших ресурсів, витрачених на прийняття і реалізацію управлінського рішення [5].

Таким чином, чим вищий професіоналізм ключових фахівців, тим ефективніше та якісніше прийняті ними рішення, що призводять до досягнення поставлених цілей [3].

Значне місце у складі якісних показників ефективності розробки управлінських рішень відводиться обліку необхідних реалізації рішення ресурсів, передусім, тимчасових, фінансових, інформаційних, засоби обчислювальної техніки.

Показниками, що підвищують якість прийнятих рішень з позиції оцінки тимчасового фактора, є своєчасність та оперативність, що залежать від швидкості їх розробки, прийняття та організації виконання, планові та фактичні терміни поетапної реалізації прийнятих управлінських рішень. До фінансових ресурсів відносяться витрати, пов'язані з розробкою проектів рішень, засоби для прийняття та здійснення цих рішень, а також витрати на утримання апарату управління. Аргументованість, наукова обґрунтованість і правомочність раціональних і ефективних управлінських рішень, що приймаються, залежать від необхідності отримання та використання якісної вихідної інформації, яка визначається її достовірністю та достатністю. Обґрунтування для кожного рішення мають у формалізованому вигляді спиратися на використання статистичних, економічних та інших даних, що характеризують інформаційну базу розробки рішення. Сучасний підхід, що розширює можливості покращення рівня та якості прийняття управлінських рішень, пов'язаний з використанням цифрової інформації [3].

Таким чином, підвищення ефективності управління у прямій залежності пов'язане зі зростанням ефективності управлінських рішень. Основним елементом управлінського впливу є прийняття рішень, сукупність яких, зрештою, і визначає результативність будь-якого управлінського процесу та способів досягнення поставленої мети.

Література

1. Боровик М. В. Комунікації та підходи до їх визначення. *The scientific heritage*, Budapest, Hungary, 2019, № 35, P. 2–5.
2. Боровик М. В. Управлінські рішення: конспект лекцій для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 81 с.
3. Боровик М. В. Управлінські рішення: конспект лекцій для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 81 с.
4. Високі стандарти якості обслуговування – завдання HR-менеджера. *Кадровик України*. 2016. № 2. С. 106–108. URL: http://kadrovyk.com.ua/sites/default/files/hr/Pages%20from%20KU2_2016_sml2_0.pdf.
5. Яковенко В. Менеджмент і маркетинг. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2016. 143 с.
6. Bloom, J. (2020). How are food supply networks coping with coronavirus? *BBC News*. URL.: <https://www.bbc.com/news/business-52020648>.